

Het is eindelijk zover

Vandaag worden we opgeschrikt door de formele aankondiging dat veertien pensioenfondsen door de Nederlandsche Bank gedwongen worden per 1 januari 2011 te gaan korten op de door hen uitbetaalde pensioenuitkeringen. Bovendien zullen de nog werkende deelnemers en slapers proportioneel gekort worden op hun opgebouwde rechten. Het schrikbeeld is bewaarheid. In principe is het natuurlijk onontkoombaar. Wanneer de verplichte dekkingsgraad voor de nominale pensioenuitkering op 105 gezet wordt en de werkelijke dekkingsgraad is 95, dan is er een onevenwichtigheid tussen reserves en verplichtingen. Ofwel de premie zal moeten worden opgehoogd met een factor 10/95, dus met circa tien procent, ofwel de uitkering zal met dat percentage moeten worden gekort. Allerlei mengvormen, bijvoorbeeld vijf procent premieverhoging en vijf procent pensioenkorting, zijn natuurlijk ook mogelijk. Op gelijke manier laat zich becijferen dat een waardevast pensioen, waarvoor de dekkingsgraad bijvoorbeeld 135 moet worden gezet, zou moeten leiden tot een korting van 40/135 ofwel circa dertig procent korting van het reële pensioen, dan wel een premieverhoging van circa dertig procent.

Al met al is het natuurlijk een droeve situatie, waarvoor, ik zeg het niet met trots, ik al enige jaren gewaarshuwd heb. Het is te oppervlakkig om als schuldigen alleen de gedaalde beurskoersen aan te wijzen of de daling van de rentevoet. Zeker, wanneer men zich minder had laten meeslepen door de waan van hoge rendementen en minder had belegd in volatiele waarden in plaats van te koersen op gezonde regelmatige dividenduitkeringen, huren en rentes, dan zou men betere en stabielere pensioenreserves hebben gehad. Wanneer men zich niet had vastgeklampt aan rentevoeten uit het verleden, die niet ongestraft naar de toekomst hadden mogen worden geëxtrapoleerd, dan zou men lagere discontovoeten zijn gaan hanteren, die na aftrek van de inflatie, transactiekosten, en dergelijke al lang op nul procent of lager zouden zijn uitgekomen. Daar zit echter niet de fundamentele reden van de malheur. De basale reden moet mijns inziens worden gevonden in de globalisering. Wanneer radio's net zo goed vanuit China kunnen worden betrokken als vanuit West-Europa, dan is de keuze niet moeilijk. China is goedkoper qua arbeid. Het afbreken van de handelsgrenzen en de groeiende mobiliteit van arbeid en kapitaal, impliceren dat de prijzen van productiefactoren over de hele wereld gaan convergeren. Op langere termijn kan er geen fundamenteel verschil overblijven

tussen de arbeidsvoorwaarden van de Chinese werker, de Amerikaanse arbeider en de Nederlandse werknemer. Dat impliceert een steeds zwaardere druk op de voorwaarden van de werker die het het beste heeft, en dat zijn de werknemers in Nederland. De dreiging dat hele productie-eenheden vanuit Nederland verhuizen naar China, waarna de Nederlandse werknemer verbouwereerd bij de steun kan aankloppen, maakt de vakbond monddood en de Nederlandse werkgever oppermachtig. Dat impliceert dat arbeidsvoorwaarden stilaan verslechteren, en in dit licht moet ook de uitkomst worden gezien van het recente STAR-akkoord, waarbij alle toekomstige pensioenrisico's doodgemoeidereerd op het bordje van de werknemer geschoven werden en de vakbonden dit als een overwinning accepteerden.

En daardoor is ook de voor de hand liggende oplossing voor onze pensioenmalheur, te weten een verhoging van de pensioenpremie met voor vele fondsen minstens vijf procentpunten, afgesneden. De werkgevers willen niet dokken en kunnen wijzen op het Chinese, Poolse of Indiase alternatief. De vakbonden durven hun leden niet de droevige waarheid voor te leggen: wanneer je prijs stelt op een beter pensioen later, dan zal je nu meer pensioenpremie moeten betalen en dus genoeg moeten nemen met minder nettoloon, want de werkgevers kan het in de huidige situatie niet worden afdwongen.

In Nederland en in de omringende landen is een fundamentele herbezinning nodig op de vraag welk deel van het brutoloon men wil sparen voor de toekomst en hoeveel men nu wil uitgeven. Een sterke regulatie en verplichtstelling lijkt hierbij onontkoombaar, want anders zullen vele werknemers en zzp'ers in een neerwaartse spiraal belanden met als gevolg een dramatisch laag pensioen, wanneer ook zij van het pensioen willen gaan genieten. Dit alles ontslaat ons niet van de taak de bezem te halen door de amateuristische besturen bij vele pensioenfondsen.